

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูโรงเรียนประถมศึกษาในแหล่งเสื่อมโทรม เกี่ยวกับการให้การศึกษารื่องยาเสพติด ซึ่งยังไม่มีผู้ใดทำการวิจัยมาก่อน แต่ได้มีเอกสาร หนังสือต่าง ๆ เกี่ยวกับเรื่องยาเสพติด และการให้การศึกษารื่องยาเสพติดอยู่พอสมควร รวมทั้งงานวิจัยเกี่ยวกับยาเสพติดที่เห็นว่า มีประโยชน์ ซึ่งผู้วิจัยได้รวบรวมไว้ในแต่ละด้านคือ ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับยาเสพติด การให้การศึกษารื่องยาเสพติดภายในโรงเรียน การให้การศึกษารื่องยาเสพติดภายนอกโรงเรียน และงานวิจัยเกี่ยวกับยาเสพติดทั้งภายในและภายนอกประเทศ

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับยาเสพติด

ก. ความหมาย

องค์การอนามัยโลก ได้ให้ความหมายของยาเสพติดว่า เป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดพิษเรื้อรังแก่ร่างกาย และก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมแก่สุขภาพและสังคม โดยประกอบด้วยลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

1. ทำให้ผู้เสพมีความต้องการอย่างแรงกล้าทั้งทางร่างกายและจิตใจที่จะหายา มาเสพให้ได้
2. ทำให้ผู้เสพไม่สามารถหยุดเสพได้

3. ทำให้ผู้เสพต้องเพิ่มปริมาณของยามากขึ้นเรื่อย ๆ จนเป็นอันตรายต่อร่างกาย¹

ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พุทธศักราช 2522 ได้ให้ความหมายของยาเสพติดว่า เป็นสารเคมีหรือวัตถุชนิดใด ๆ ซึ่งเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าจะโดยรับประทาน คม สูบ ฉีด จะทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจในลักษณะสำคัญ เช่น ต้องเพิ่มขนาดการเสพเรื่อย ๆ มีความต้องการเสพทั้งทางร่างกายและจิตใจอย่างรุนแรงอยู่ตลอดเวลา และสุขภาพโดยทั่วไปจะทรุดโทรมลง²

ข. ที่มา

ยาเสพติดมีที่มา 2 ทางคือ

1. ยาเสพติดธรรมชาติ (Natural Drugs) คือยาเสพติดที่ได้มาจากต้นพืช เช่น ฝิ่น โคลโคอิน กัญชา รวมทั้งที่ได้ปรุงแปรสภาพลักษณะอย่างอื่นโดยกรรมวิธีทางเคมีแล้ว เช่น มอร์ฟีน เฮโรอีน

2. ยาเสพติดสังเคราะห์ (Synthetic Drugs) คือยาเสพติดที่ได้มาจากการปรุงขึ้นโดยกรรมวิธีทางเคมีโดยตรง และนำมาใช้แทนยาเสพติดธรรมชาติได้ เช่น แอมเฟตามีน เพซิทิน โฟเซพโตน เมธาโดน³

¹ กรมพลศึกษา, คณะกรรมการอำนวยการป้องกันและปราบปรามการใ้ยาเสพติดในสถานศึกษา, คู่มือแนวปฏิบัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในสถานศึกษา, หน้า 14.

² วสันต์ ชีรานุรักษ์, พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พุทธศักราช 2522 (กรุงเทพมหานคร : ชีรานุสรณ์การพิมพ์, 2522), หน้า 2.

³ กระทรวงมหาดไทย, กรมราชทัณฑ์, ยาเสพติด-อันตราย (พระนคร : โรงพิมพ์ราชทัณฑ์, 2518), หน้า 1.

ค. ประเภท

ยาเสพติดแบ่งออกได้เป็น 4 ประเภทคือ

1. ยาเสพติดประเภทกดประสาท (Depressants) เป็นยาเสพติดที่ออกฤทธิ์ในทางกดหรือระงับประสาท เช่น เฮโรอีน มอร์ฟีน ฝิ่น
2. ยาเสพติดประเภทกระตุ้นประสาท (Stimulants) เป็นยาเสพติดที่ออกฤทธิ์ในทางกระตุ้นเร่งเร้าประสาทและสมอง เช่น โคเคน อัมเฟตามีน คาเฟอีน
3. ยาเสพติดประเภทกล่อมประสาท (Tranquilizers) เป็นยาเสพติดที่ออกฤทธิ์ในทางระงับประสาทหรือทำให้สงบแต่ไม่ทำให้อ่อนหลับ เช่น เซโคเนอล เมธาควาโลน เมโปรบาเมต
4. ยาเสพติดประเภทหลอนประสาท (Hallucinogenic Drugs) เป็นยาเสพติดที่ทำให้เกิดความรู้สึกในทางประสาทสัมผัสโดยไม่มีสิ่งเกิดขึ้นจริง เป็นการหลอนตัวเอง เช่น กัญชา แอล.เอส.ดี เอส.ที.พี.¹

ง. วิธีใช้

วิธีเสพหรือรับยาเสพติดเข้าสู่ร่างกายมีหลายวิธี ได้แก่

1. ละลายน้ำฉีดเข้าเส้นโลหิตดำตามแขน หลังมือ เช่น ผงขาว
2. ละลายน้ำฉีดเข้ากล้ามเนื้อใต้ผิวหนังบริเวณสะโพก ต้นแขน เช่น มอร์ฟีน

¹ กรมตำรวจ, ศูนย์ปราบปรามยาเสพติดให้โทษ, ความรู้เรื่องยาเสพติดให้โทษและแนวการขักถามแหล่งข่าว (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2521), หน้า 1-2.

3. ใส่กะทะ กระจายตะกั่วลงไฟสุกไอระเหยโดยใช้หลอดดูด เช่น
เฮโรอีน ไอระเหย

4. ผสมยาเส้นใส่ในมวนบุหรี่สูบเหมือนบุหรี่ธรรมดา เช่น ผงขาว
ไอระเหย

5. ใช้บุหรี่จุกแล้วจิ้มสูบ เช่น ผงขาว ไอระเหย

6. มวนเป็นบุหรี่สูบ เช่น กัญชา

7. รับประทานเม็ดยา เช่น ยากล่อมประสาทต่าง ๆ

8. เคี้ยวใบเสกกิน เช่น ใบกระท่อม

9. สูกคมทางจมูก เช่น น้ำมันระเหยหอมต่าง ๆ

10. ผสมเครื่องดื่ม เช่น ผงขาวผสมในกาแฟ

11. ผสมอาหาร เช่น กัญชาผสมในแกงไก่

12. สูบกดองหรือบ้อง เช่น ฉิ่น กัญชา¹

จ. ลักษณะอาการของผู้ติดยาเสพติด

1. สุขภาพทรุดโทรม ผอม ซูบซีด เจ็บป่วยง่าย

2. ริมฝีปากเขียวคล้ำ, นิ้วมือนิ้วมือมีรอยคราบเหลือง, มีรอยเข็มที่ฉีดยา
ตามแนวเส้นโลหิตดำ บริเวณแขน หลังมือ, มีรอยกรีดแขนตามแนวขวาง ฯลฯ

3. เบื่อหน่ายต่อการเรียนและการทำงานทุกชนิด การเรียนค่อยลง
ทำงานบกพร่อง ขาดความสนใจในตนเอง ป่วยเนื่องด้วยตัวสกปรก แต่งกายไม่เรียบร้อย

¹ศูนย์อาสาสมัครต่อต้านยาเสพติดให้โทษ, "ยาเสพติดคืออะไร"

(กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์พิช, 2521), หน้า 3-4.

4. อารมณ์หงุดหงิดคุณเฉียว ก็อรัน เอาใจตัวเองเป็นใหญ่
 5. ความประพฤติเปลี่ยนแปลง ทำตัวลึกลับ มีลับลมคมนี้ชอบแยกตัว
 อยู่คนเดียวเฉียวเฉียว ๆ

6. ลักษณะเป็นคนทุกซกั้วใจ หน้าตาเฉยเมย ไม่สนใจสิ่งแวดล้อม

7. ใช้เงินเปลืองมากจนผิดปกติ ต้องขอจากครอบครัวหรือยืมจาก

เพื่อนฝูงบ่อย ๆ

8. หากไม่ได้เสพยาเสพติด จะเกิดอาการอยากยา เช่น หงุดหงิด
 กระสับกระส่าย น้ำมูกน้ำตาไหล หวานอน คลื่นไส้ อาเจียน ปวดท้อง ท้องเดิน
 เป็นตะคริว กล้ามเนื้อสั่นกระตุก และอาจชักจนถึงตายได้¹

ฉ. โทษ

1. ค่านร่างกาย

1.1 อารมณ์และจิตใจไม่ปกติ ฟุ้งซ่าน ซากความสุข

1.2 ร่างกายอ่อนเพลีย หมคแรง เกียจคร้าน

1.3 สุขภาพเสื่อมโทรมอย่างรวดเร็ว เป็นสาเหตุนำไปสู่การ
 เจ็บป่วยอื่น ๆ

2. ค่านสังคม

2.1 ทำลายชื่อเสียงเกียรติยศของตนเองและวงศ์ตระกูล

2.2 เป็นที่รังเกียจของสังคม ไม่มีผู้ใดอยากคบค้าสมาคมด้วย

¹ เรืองเดียวกัน, หน้า 10.

2.3 สูญเสียเงินทองและทรัพย์สินโดยไร้ประโยชน์

2.4 เป็นเหตุสำคัญชักจูงใจให้ประกอบอาชญากรรมเพื่อให้ได้เงินมาช้อ^๕ยา

3. คำน^๖เสริมธุรกิจ

3.1 ทำให้เสียแรงงานและประสิทธิภาพในการผลิต

3.2 สูญเสียแรงงานโดยไร้ประโยชน์

3.3 กระทบกระเทือนรายได้ประชาชาติ

4. คำน^๗การปกครอง

4.1 เสียงบประมาณในการดำเนินงานป้องกัน ปรายปราม และบำบัดรักษา

4.2 เพิ่มภาระภาษีแก่ประชาชน¹

ช. สาเหตุ

สาเหตุที่ทำให้เด็ก และเยาวชนประสบปัญหายาเสพติดนั้นมีอยู่หลาย

สาเหตุ ซึ่งพอจะรวบรวมมาได้ดังต่อไปนี้

ก. คำน^๘ครอบครัวและผู้ปกครอง

1. การแตกแยกหรือหย่าร้างในครอบครัว

2. พ่อแม่หรือผู้ปกครองไม่เอาใจใส่ดูแลเด็ก ทอดทิ้งเด็ก

3. ลุ่มหลงในอบายมุขต่าง ๆ

4. การไม่กวดขัน อบรม และลงโทษในทางที่เหมาะสม

¹สุพิศรา สุภาพ, ปัญหาสังคม (พระนคร : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2515), หน้า 85-86.

5. การขาดความร่วมมือกับทางโรงเรียน
6. ขาดความรู้ทางจิตวิทยาเกี่ยวกับการอบรมเด็ก
7. ปัญหาเศรษฐกิจในครอบครัว
8. ความไม่สามัคคีในครอบครัว
9. ขาดการส่งเสริมให้เด็กได้ทำงานตามวัย
10. ไม่ส่งเสริมให้เด็กได้เรียนหนังสือ

ข. ด้านโรงเรียนและการศึกษา

1. โรงเรียนขาดการติดต่อร่วมมือกับผู้ปกครอง
2. โรงเรียนขาดการเอาใจใส่เป็นพิเศษเกี่ยวกับความประพฤติของนักเรียน
3. โรงเรียนและครูมีจำนวนไม่เพียงพอแก่นักเรียน
4. สถานที่และสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนไม่เหมาะสม
5. ครูมีคุณสมบัติไม่เพียงพอ โดยเฉพาะด้านปกครอง
6. การอบรมทางศีลธรรมไม่เพียงพอ
7. ขาดการส่งเสริมในค่านิยมทางการ
8. ขาดการแนะแนวให้เหมาะสมกับสติปัญญาและพัฒนาการของเด็ก

ค. ด้านสิ่งแวดล้อม

1. บริเวณใกล้เคียงบ้านหรือโรงเรียนมีตัวอย่างไม่ดีให้เห็นเป็นประจำ เช่น แหล่งเสื่อมโทรม แหล่งอบายมุข
2. หนังสือหรือเอกสารที่เป็นสิ่งยั่วและเสื่อมเสียศีลธรรมมีจำหน่ายและหาซื้อได้ง่าย
3. วิทยู โทรทัศน์ ภาพยนตร์ เสนอสิ่งที่ไม่เหมาะสม เป็นตัวอย่างให้เด็กประพฤติดำ

4. เพื่อนฝูงแนะนำไปในทางชั่ว
5. บุคคลที่มีอาชีพทุจริตชักนำล่อลวงไปในทางที่ผิด ๆ
6. ปัญหาทางเศรษฐกิจและการครองชีพ ทำให้จำเป็นต้องประพฤติกฎหมายเพื่อให้ได้เงินมา

ง. ค่านการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมและสังคม

1. การหลงเชื่อของชด้าง และลัทธิบางอย่าง
2. การรับเอาแบบอย่างจากต่างประเทศมาโดยมิได้คำนึงถึงความเหมาะสม
3. การส่งเสริมเสรีภาพจนเกินควร
4. การเปลี่ยนแปลงและความฟุ้งเฟ้อของสังคม

จ. ค่านปัญหาทางร่างกายและจิตใจของเด็ก

1. ความผิดปกติทางร่างกาย โรคภัยไข้เจ็บประจำตัว
2. เชื้อชาติและความสามารถประจำตัวที่น้อยกว่าผู้อื่น
3. อารมณ์และบุคลิกภาพที่แตกต่างจากผู้อื่น
4. ความผิดปกติทางจิต
5. การเปลี่ยนแปลงทางจิตเนื่องจากสาเหตุต่าง ๆ

ฉ. ค่านปัญหาทางเศรษฐกิจ

1. พ่อแม่ ผู้ปกครองยากจนมาก
2. พ่อแม่ ผู้ปกครองร่ำรวยมากหรือมีฐานะปานกลาง แต่ตามใจเด็กมากเกินไป
3. เด็กอาศัยอยู่ในสถานที่ที่มีการใช้จ่ายเงินอย่างสิ้นเปลืองเกินความจำเป็น ทำให้สุรุ่ยสุร่าย

การให้การศึกษาเรื่องยาเสพติดแก่นักเรียนระดับประถมศึกษา

เนื่องจากแนวโน้มของการระบาดของยาเสพติดได้มุ่งสู่เด็กและเยาวชนมากขึ้น ดังนั้น จึงจำเป็นที่จะต้องดำเนินการป้องกันไว้ก่อนเพื่อมิให้เกิดปัญหาที่ยุ่ยยากและแก้ไขลำบากในภายหลัง¹ มีผลงานวิจัยเป็นจำนวนมากที่บ่งว่าการชักจูงให้มีความเชื่อในการไม่เสพยาเสพติดนั้น จะได้ผลดีที่สุดเมื่อใช้กับเด็กระดับอายุ 8-9 ปี ดังนั้นถ้าข้อมูลนี้เป็นความจริง การให้การศึกษาเพื่อป้องกันยาเสพติดน่าจะได้ผลดีถ้าเริ่มในระดับเยาว์วัยหรือระดับประถมศึกษามากกว่าในระดับอื่น²

การให้การศึกษาเรื่องยาเสพติด หมายถึง การให้การศึกษาเพื่อป้องกันมิให้เด็กและเยาวชนติดยาเสพติด โดยการใช้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องยาเสพติด เพื่อให้สามารถคัดสินใจและแก้ปัญหาด้วยตนเอง เมื่อต้องเผชิญกับปัญหายาเสพติด³

¹สำนักนายกรัฐมนตรี, สำนักงาน ป.ป.ส., เยาวชนกับปัญหาเสพติด (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2521), หน้า 1.

²"ความรู้และข้อคิดเกี่ยวกับการใช้ขบวนการศึกษาเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด," ข่าวสาร ศ.อ.ส. 2(มิถุนายน 2522) : 7.

³The Colombo Plan Bureau, Workshop on Drug Abuse Prevention Education (Colombo : Mortlake Press, 1979), p. 27.

ซึ่งจุดมุ่งหมายของการให้การศึกษาเรื่องยาเสพติดในระยะสั้นก็คือ การป้องกันการใช้ยาเสพติด และในระยะยาวก็คือ การสร้างนิสัย การพัฒนาสติปัญญา การส่งเสริมความเชื่อมั่นในตนเองและการปลูกฝังทัศนคติที่ถูกต้อง¹

การให้การศึกษาเรื่องยาเสพติดในระดับประถมศึกษา ผู้วิจัยได้จำแนกออกเป็น 2 ทางด้วยกัน คือ การให้การศึกษาเรื่องยาเสพติดภายในโรงเรียน ซึ่งจะกล่าวเป็นส่วนใหญ่ และการให้การศึกษาเรื่องยาเสพติดภายนอกโรงเรียน

ก. การให้การศึกษาเรื่องยาเสพติดภายในโรงเรียน

1. การจัดการเรียนการสอน

ปัจจุบัน บทเรียนเรื่องยาเสพติดปรากฏอยู่ในหลักสูตร ดังต่อไปนี้คือ

ก. หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2503

บทเรียนเรื่องยาเสพติดมีอยู่ในแบบเรียนพลานามัย วิชา สุขศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับชนิดและโทษของสิ่งเสพติด ได้แก่ ยา กาแฟ บุหรี่ สุรา กัญชา ฝิ่น และเฮโรอีน²

¹

World Health Organization, WHO Expert Committee on Drug Dependence (Geneva : WHO , 1974), p. 45.

²

กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ, แบบเรียนพลานามัย วิชาสุขศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว, 2518), หน้า 33-39.

ข. หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2520 (มีเฉพาะ
หมวดวิชาสังคมศึกษา หมวดเดียว)

บทเรียนเรื่องยาเสพติดมีอยู่ในหนังสือสังคมศึกษา
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4-5-6 เรื่องภัยจากยาเสพติดให้โทษ ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับ
ความหมายของยาเสพติด สาเหตุที่ทำให้ติดยา ผลร้ายของยาเสพติดและ
การป้องกันยาเสพติด¹

ค. หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ปัจจุบัน
ยังไม่ได้ประกาศใช้ครบทุกชั้น นอกจากชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ 2)

บทเรียนเรื่องยาเสพติดจะมีอยู่ในกลุ่มสร้างเสริมประสพ
การณ์ชีวิตชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4 และ 5-6 ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับโทษของสิ่งเสพติด
ลักษณะและความประหลาดของผู้ติดสิ่งเสพติด และประเภทของสิ่งเสพติด
สาเหตุ ผลร้าย การป้องกัน สถานพยาบาลรักษา² และในกลุ่มสร้างเสริม
ลักษณะนิสัย (จริยศึกษา) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ซึ่งมีเนื้อหากิจกรรมเกี่ยวกับ
ความรู้และการป้องกันยาเสพติด³

¹ กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ, "หลักสูตรประถมศึกษา
พุทธศักราช 2520 : หมวดวิชาสังคมศึกษา" (กรุงเทพมหานคร : กรมวิชาการ
2520), (อัครสำเนา).

² กระทรวงศึกษาธิการ, หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521
(กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2521), หน้า 178, 215.

³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 271-272.

คณะกรรมการร่างแผนการสอนชั้นประถมศึกษา หมวดวิชาพลานามัย
ของกรมวิชาการ ได้เสนอความคิดเห็นในการวิเคราะห์เนื้อหาเรื่องยาเสพติด
ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2503 ว่า

หลักสูตร แบบเรียนเรื่องยาเสพติดให้โทษที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน มีความเหมาะสม
และดีอยู่แล้ว จะมีสิ่งที่น่าสนใจแก้ไขก็เพียงการเพิ่มเติมรายละเอียดหรือหัวข้อ
ให้รัดกุมเหมาะสมกับสภาพการณ์ที่เป็นจริง แต่ทั้งนี้ หลักสูตร แบบเรียน
คู่มือการสอน ฯลฯ จะมีความสำคัญให้ผลอย่างมีประสิทธิภาพขึ้นอยู่กับครูสอน
เป็นสำคัญว่าจะสอนอย่างไรให้นักเรียนเข้าใจ เปลี่ยนทัศนคติที่มีต่อยาเสพติดให้
เป็นไปในทางลบ กล่าวคือ หลักสูตรและแบบเรียนจะมีค่าเพียงแค่ว่าหนังสือ
ที่เขียนอยู่บนกระดาษเท่านั้น ขอให้เขียนอย่างวิเศษเพียงใด ก็ไม่อาจ
จะช่วยให้นักเรียนติดยาได้ ถ้าไม่มีกระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ¹

นอกเหนือจากในวิชาดังกล่าวข้างต้นแล้ว อาจสอดแทรกความรู้เรื่องยา
เสพติดในวิชาอื่น ๆ ได้ เช่น หน้าที่พลเมือง ศิลปกรรม วิทยาศาสตร์ พลศึกษา
ดนตรี ฯลฯ แต่ต้องกระทำด้วยความระมัดระวัง และให้ความกลมกลืนเป็นองค์
ประกอบส่วนหนึ่งของวิชานั้น มิใช่เป็นเพียงการเพิ่มเข้าไปในเนื้อหาเดิมเท่านั้น
และควรนำความรู้เรื่องยาเสพติดนี้บรรจุไว้ในหลักสูตรอย่างกว้าง ๆ ไม่จำเพาะเจาะจง
ซึ่งจะมีผลดีตรงที่สามารถปรับปรุงเนื้อหาให้เหมาะกับวัยและพัฒนาการของเด็กได้ดีกว่า
อันจะช่วยให้สามารถปลูกฝังแนวความคิดในเรื่องนี้ได้สะดวก โดยอาศัยกระบวนการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹คณะกรรมการร่างแผนการสอนชั้นประถมศึกษา : หมวดวิชาพลานามัย,
"การวิเคราะห์เนื้อหาเรื่องยาเสพติดจากหลักสูตรและแบบเรียนชั้นประถมศึกษา
พุทธศักราช 2503" (กรุงเทพมหานคร : กรมวิชาการ, 2522), (อัครสำเนา).

เรียนการสอนที่ติดต่อกันหลาย ๆ ชั้นในระดับประถมศึกษา¹

หลักในการจัดการเรียนการสอนเรื่องยาเสพติดให้มีประสิทธิภาพนั้น ควรคำนึงในเรื่องต่อไปนี้ คือ

1. ควรคำนึงถึงกลุ่มประชากรที่จะให้การศึกษา เช่น ๗ศ. ๖๖ วิทยาลัย ระดับชั้นพื้นฐานความรู้ การดำรงชีวิต ฯลฯ เพราะเนื้อหาและวิธีการในการให้ความรู้ย่อมแตกต่างกัน
2. ควรให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนการสอน (Two-way communication) เช่น การจัดสัมมนา การอภิปราย
3. การให้ข้อมูลเกี่ยวกับยาเสพติดต้องมีรากฐานอยู่บนความจริงและไม่เป็นไปในเชิงขู่หรือเกินความจริง ซึ่งจะก่อให้เกิดความไม่เชื่อ²
4. ควรเน้นในด้านกำป้องกันมากกว่าการปราบปรามหรือบำบัดรักษา
5. ควรมุ่งสร้างเสริมพัฒนาการในด้านสติปัญญา อารมณ์ และสังคมของเด็กเกี่ยวกับยาเสพติด
6. ควรใช้ทรัพยากรและวัสดุอุปกรณ์ให้เกิดประโยชน์มากที่สุดเท่าที่จะทำได้³

¹กระทรวงศึกษาธิการ, คณะกรรมการอำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในสถานศึกษา, คู่มือแนวปฏิบัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในสถานศึกษา, หน้า 74.

²ปรีชา จำปารัตน์, "ข้อคิดเห็นในการดำเนินงานการป้องกันการใช้ยาในทางที่ผิด" (กรุงเทพมหานคร : สำนักงาน ป.ป.ส., 2522), (อักษำเนา).

³The Colombo Plan Bureau, Workshop on Drug Abuse Prevention Education, p. 44.

สมาร์ท (Smart) และเฟเจอร์ (Fejer) ได้กล่าวถึง
เทคนิควิธีการสอนเรื่องยาเสพติด ไว้ดังต่อไปนี้คือ

1. สอนให้ผู้เรียนเกิดความหวาดกลัวในพิษภัยของยาเสพติด
2. ใ้ให้ผู้เรียนร่วมอภิปรายหรือโต้แย้ง
3. เชิญวิทยากรหรือผู้ทรงคุณวุฒิมาให้ความรู้
4. ใ้ผู้เรียนผลัดกันสอน
5. สร้างความรู้และความเข้าใจแก่ผู้เรียน
6. ใ้ผู้เรียนเผชิญหน้ากับความเป็นจริง เช่น ช่วยแก้ปัญหาให้เพื่อน

ที่ติดยาเสพติด

7. แสดงละครหรือการละเล่นต่าง ๆ¹

การสร้างอุปกรณ์การเรียนการสอนเรื่องยาเสพติด ควรพิจารณาในแง่
ต่อไปนี้คือ

1. ความถูกต้องของข้อมูล
2. คุณค่าในด้านการเรียนการสอน
3. ความเหมาะสมกับบุคคลมี
4. ความชัดเจนของข้อมูลตามเป้าหมาย
5. ประสิทธิภาพในการเปลี่ยนทัศนคติ
6. ความน่าเชื่อถือ

1.

R.G. Smart and Dianne Fejer, Drug Education : Current Issues, Future Directions. (Toronto : Addiction Research Foundation of Ontario, 1974), p.p. 7-8.

7. คุณค่าทางวิชาการ
8. ประสิทธิภาพในการดึงดูดความสนใจ
9. ความเหมาะสมต่อกลุ่ม¹

ไฮเนส (Haines) ได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการพัฒนาการเรียนการสอนเรื่องยาเสพติดในโรงเรียนประถมศึกษา ไว้ดังต่อไปนี้คือ

1. วัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนเรื่องยาเสพติด คือการปลูกฝังทัศนคติที่ถูกต้องเกี่ยวกับยาเสพติด
2. ทัศนคติและพฤติกรรมของครูผู้สอนเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในการสอน
3. การเรียนการสอนเรื่องยาเสพติดจะมีประสิทธิภาพมากที่สุด หากได้มีการเตรียมความพร้อมขั้นก่อน
4. ความรู้ ทักษะ และความสามารถของนักเรียน ตลอดจนสภาพแวดล้อมของสังคม มีส่วนสำคัญต่อการเรียนการสอน
5. วิธีการในการให้ความรู้เรื่องยาเสพติด มีผลต่อทัศนคติของนักเรียน²

¹"ความรู้และข้อคิดเกี่ยวกับการใช้ขบวนการศึกษาเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด," วารสาร ศ.อ.ส. : 7.

2

Gerald L. Haines, "Criteria for the Development of Drug Education Curricula in Elementary and Secondary Schools," Dissertation Abstracts International 33 (September 1972) : 955-956 A.

ในการประชุมสัมมนาเกี่ยวกับการให้การศึกษาเพื่อป้องกันยาเสพติด
ขององค์การอนามัยโลก ที่ประเทศฟิลิปปินส์ ระหว่างวันที่ 4-10 พฤศจิกายน พ.ศ.
2518 นั้น ที่ประชุมได้อภิปรายเกี่ยวกับวิธีการสอนเรื่องยาเสพติดซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

1. การจัดกิจกรรมที่น่าสนใจนอกเหนือจากการใช้วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ
แล้วก็คือการให้ผู้เรียนได้ไปทัศนศึกษาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรือจัดอภิปรายกลุ่ม
เกี่ยวกับเรื่องปัญหา ยาเสพติดที่มีความสัมพันธ์กับผู้เรียน
2. การจัดฉายภาพยนตร์เกี่ยวกับยาเสพติด ควรเลือกรื่องที่น่าสนใจ
และเหมาะสมทั้งในด้านวัตถุประสงค์และเนื้อหา ตลอดจนสอดคล้องกับชนบประเพณี
ของประเทศนั้น ๆ ด้วย
3. ถึงแม้ว่าวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ จะมีประโยชน์ แต่ถ้าทำไต่ยาก ก็ไม่
จำเป็นที่จะต้องชวนขวายหามาใช้ เพราะเทคนิคการสอนที่มีประสิทธิภาพของครู
เป็นสิ่งสำคัญกว่า
4. การสอนเรื่องยาเสพติดควรกระทำด้วยความระมัดระวังเพื่อมิให้
กลายเป็นความสองคมได้ เช่น การนำยาเสพติดของจริงมาให้ดู การสาริตเกี่ยวกับ
วิธีการเสพ เป็นต้น
5. การสอนโดยวิธีทำให้กลัวนั้น ควรใช้อย่างสมเหตุสมผล¹

ในด้านการประเมินผลเกี่ยวกับการเรียนการสอนเรื่องยาเสพติดนั้น
หลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้คือ

1

Regional Office for the Western Pacific of the World Health
Organization, Working Group on Health Education Programmes for Young
People Concerning Drug Abuse (Manila : Regional Office for the Western
Pacific of the WHO, 1976), p. 15.

1. การประเมินผลควรกระทำในลักษณะของการติดตามผลอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่องกัน

2. ควรเน้นในด้านของทัศนคติและพฤติกรรมมากกว่าด้านเนื้อหา

3. ควรประเมินผลภายหลังจากระยะเวลาหนึ่งผ่านไป ไม่ควรทำทันทีที่เรียนจบครั้งหนึ่ง ๆ¹

4. ควรประเมินผลในด้านต่าง ๆ ดังนี้คือ

4.1 การพัฒนาทัศนคติและความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด

4.2 การพัฒนาบุคลิกภาพ เช่น การตัดสินใจ การแก้ปัญหา

4.3 การเปลี่ยนพฤติกรรม²

2. ครู

ครูเป็นบุคคลสำคัญที่สุดในโรงเรียนที่จะให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกัน ยาเสพติดตลอดจนช่วยแก้ไขปัญหายาเสพติดแก่นักเรียนได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ครูผู้สอนเรื่องยาเสพติดหรือครูประจำชั้นซึ่งมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับนักเรียนในเรื่องนี้ เป็นอย่างมาก ซึ่งอาจกล่าวถึงบทบาทของครูในเรื่องนี้ได้ 3 ประการใหญ่ ๆ คือ

ก. เป็นผู้มีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ตลอดจน เนื้อหาของโปรแกรมการสอนเรื่องยาเสพติด

ข. เป็นผู้เลือกใช้ข้อมูล เทคนิควิธีสอน และกิจกรรมที่เหมาะสม และมีประสิทธิภาพ

¹

Ibid., p. 23.

²United Nations Educational Organization, "Regional Meeting

on Drug Education in Latin America and the Caribbean" (Paris : [n.p.] , 1976), p. 9.

ค. เป็นผู้ประเมินผลคามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้¹

คุณสมบัติของครูผู้สอนเรื่องยาเสพติด ควรประกอบด้วยลักษณะดังต่อไปนี้คือ

1. มีความเข้าใจในพฤติกรรมของนักเรียนในเรื่องของวัยและระดับ
ชั้นต่าง ๆ
2. มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับเรื่องยาเสพติดเป็นอย่างดี²
3. มีความคุ้นเคยกับสภาพปัญหาเสพติดในท้องถิ่นนั้น ๆ
4. มีความรู้เกี่ยวกับเทคนิควิธีการสอนหลาย ๆ แบบ
5. มีความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพของสังคมที่เปลี่ยนแปลง
6. มีความสนใจใฝ่รู้
7. มีความสามารถในการค้นหาความผิดปกติทางกาย อารมณ์ และ
พฤติกรรมของนักเรียน ตลอดจนการแก้ไขอย่างเหมาะสม
8. มีความสามารถในการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดภายนอก
โรงเรียนได้³

¹Daniel A Girdano and Dorothy D. Girdano, Drug Education
(Massachusetts : Addison-Wesley Publishing Company , 1976), p. xiii

²Ibid., p. xvii.

³Regional Office for the Western Pacific of the World Health
Organization, Working Group on Health Education Programmes for Young
People Concerning Drug Abuse, p.p. 15-16.

นอกจากนี้ ออสแมน (Ostman) ได้กล่าวว่า สิ่งสำคัญ 3 ประการ ที่ครูผู้สอนเรื่องยาเสพติดพึงระลึกถึง คือ

1. นักเรียนส่วนใหญ่อาจจะมีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับยาเสพติดดีกว่าครู
2. นักเรียนและครูต่างก็มีค่านิยมที่แตกต่างกัน
3. การสอนให้นักเรียนสามารถนำความรู้ที่เรียนไปใช้ประโยชน์ได้ในชีวิตประจำวันนั้น สำคัญกว่าการให้ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับยาเสพติด¹

คณะกรรมการอำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในสถานศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ได้แนะนำปฏิบัติสำหรับครูประจำชั้นในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดแก่นักเรียนไว้ดังนี้

1. ศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ เพื่ออบรมชี้แจงให้เด็กมีความรู้ความเข้าใจและสามารถป้องกันตนเองจากพิษภัยของยาเสพติดได้ โดยครูพยายามสอดแทรกคำชี้แจงทุกโอกาสที่สามารถกระทำได้ มีใจเฉพาะในช่วงเวลาที่มีการเรียนการสอนเรื่องยาเสพติดเท่านั้น
2. หมั่นสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในชั้นของตนอยู่เสมอว่านักเรียนคนใดมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนออกไปจากสภาพปกติบ้าง และบันทึกพฤติกรรมนั้น ในทะเบียนประวัติของนักเรียน เพื่อประกอบการพิจารณาหาทางช่วยเหลือเด็กที่มีปัญหายาเสพติดต่อไป

¹

Ronald E. Ostman, Communication Research and Drug Education,

3. เข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของนักเรียนตามโอกาสที่จะทำได้ เช่น กิจกรรมเสริมหลักสูตร การบันเทิง ฯลฯ เพื่อสร้างความใกล้ชิดสนิทสนมและช่วยในการสอดส่องดูแลพฤติกรรมของนักเรียนได้ทั่วถึงยิ่งขึ้น

4. หาโอกาสพบปะผู้ปกครองของนักเรียน เพื่อปรึกษาหารือหรือร่วมมือกันแก้ไขเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียน หรือไปเยี่ยมบ้านนักเรียน โดยเฉพาะเด็กที่อยู่ในแหล่งเสื่อมโทรม หอพัก เพื่อประเมินสภาพแวดล้อมทางสังคมของเด็กว่าจะเป็นส่วนไหนไปสู่วิทยาเสพคดีหรือไม่ อย่างไร

5. ในกรณีที่ยังสงสัยหรือรู้ว่านักเรียนคนใดมีพฤติกรรมไม่เหมาะสมเกี่ยวกับยาเสพติด ต้องรีบดำเนินการช่วยเหลือแก้ไขตามที่เห็นสมควรโดยทันที¹

นอกจากครูผู้สอนโดยตรงแล้ว บุคคลผู้มีความสำคัญที่จะช่วยให้การดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพเพียงใดนั้น คือหัวหน้าสถานศึกษาหรือผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งควรปฏิบัติตามแนวทางดังนี้

1. จัดให้มีการศึกษาอบรมเกี่ยวกับโทษภัยของยาเสพติดและวิธีการป้องกันแก่นักเรียนอยู่เสมอ เมื่อนักเรียนได้รับความรู้ความเข้าใจอย่างแท้จริงจากโรงเรียนแล้วก็จะไม่ตกเป็นทาสของยาเสพติดได้โดยง่าย

2. จัดให้มีบุคลากร รับผิดชอบในด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียน เช่น คณะกรรมการป้องกันการใช้ยาเสพติด ครูแนะแนว นักสังคมสงเคราะห์

3. จัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการป้องกันยาเสพติด เช่น การเชิญวิทยากรมาให้ความรู้เรื่องยาเสพติด การจัดนิทรรศการต่อต้านยาเสพติด การจัดตั้งชมรมเพื่อการศึกษาหรือสหกรณ์การ เป็นต้น

¹กระทรวงศึกษาธิการ, คณะกรรมการอำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในสถานศึกษา, คู่มือแนวปฏิบัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในสถานศึกษา, หน้า 162-164.

4. เข้าร่วมการฝึกอบรมด้วยตนเองและจัดให้ครูในโรงเรียนที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องได้เข้าร่วมการฝึกอบรมเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษา
5. ให้ความร่วมมือกับหน่วยงานที่ทำหน้าที่ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ตลอดจนชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่เพื่อร่วมมือกันต่อต้านยาเสพติด¹

3. กิจกรรมพิเศษ

นอกเหนือจากการจัดการเรียนการสอนเรื่องยาเสพติดตามหลักสูตรโดยตรงแล้วการจัดกิจกรรมพิเศษในโรงเรียน ก็นับเป็นการช่วยส่งเสริมให้งานป้องกันยาเสพติดดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ได้แก่ การจัดนิทรรศการเกี่ยวกับยาเสพติด การเชิญวิทยากรมาให้ความรู้เรื่องยาเสพติด การจัดตั้งคณะกรรมการป้องกันยาเสพติด ตลอดจนการจัดตั้งชมรมเพื่อการศึกษาหรือสหกรณ์การ เป็นต้น

กิจกรรมพิเศษเหล่านี้ นอกจากจะเป็นเครื่องช่วยป้องกันปัญหา ยาเสพติดแก่เด็กแล้ว ยังช่วยให้เด็กได้เรียนรู้ชีวิตจริงในทางปฏิบัติ ได้ค้นพบความสนใจและความถนัดของตนเอง เป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ดังนั้น ปัญหาการอยู่ว่าง ๆ และเที่ยวเตร่ของเด็กก็จะหมดไปเมื่อเขาพบสิ่งที่น่าสนใจ และทำให้เพลิดเพลินได้แล้ว² การดำเนินงานดังกล่าว ควรมีวัตถุประสงค์ดังนี้คือ

¹ กระทรวงศึกษาธิการ, คณะกรรมการอำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในสถานศึกษา, ข้อมูลการวิจัยเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, 2521), หน้า 115-119.

² ประเสริฐ ตันสกุล, เวชชศึกษาป้องกัน, หน้า 59.

1. เพื่อสร้างสภาพภายในโรงเรียนให้เด็กบังเกิดความรักและพอใจในตัวเอง ตลอดจนรู้จักคบหากับคนอื่น
2. เพื่อช่วยให้เด็กรู้จักตัดสินใจ แก้ปัญหา และมีพัฒนาการที่เหมาะสม
3. เพื่อจัดกิจกรรมทางวิชาการ สังคม วัฒนธรรม และสุนันทนาการ ให้เด็กได้เลือกเป็นทางออกแทนการใช้ยาเสพติด¹

หลักการจัดนิทรรศการเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษ ควรคำนึงถึงข้อต่อไปนี้คือ

1. เปิดเผยความร้ายกาจของยาเสพติดตามสภาพเป็นจริงไม่เสริมแต่งให้น่ากลัวเกินความจริง
2. การแสดงตัวอย่างยาเสพติดบางชนิด เป็นสิ่งพึงระวังเป็นพิเศษ มิให้เป็นการกระตุ้นให้ผู้นิยมไม่เคยหรือเคยเสพยาเกิดความต้องการเสพขึ้นมา
3. แสดงผลการใช้มาตรการทางกฎหมายในการปราบปรามผู้ผลิตหรือจำหน่ายยาเสพติดด้วย เพื่อเป็นเครื่องเตือนใจมิให้เอาเยี่ยงอย่าง
4. เปิดเผยพฤติกรรมอันน่ารังเกียจของผู้ตกเป็นทาสยาเสพติดเพื่อให้ผู้ถูกเกิดความรังเกียจและเกรงกลัวในพิษภัย
5. ตัวเลขสถิติเกี่ยวกับผู้ติดยาเสพติด ควรนำมาแสดงเฉพาะที่มีประโยชน์และที่เห็นได้ชัดจริง ๆ ในทางป้องกันเท่านั้น เพื่อมิให้ผู้ถูกเกิดความเบื่อหน่ายหรือเข้าใจไขว่เขวได้²

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ Helen Nowlis, Drug Demystified, p.67.

² กระทรวงศึกษาธิการ, คณะกรรมการอำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในสถานศึกษา, คู่มือแนวปฏิบัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในสถานศึกษา, หน้า 177-180.

ข. การให้การศึกษาเรื่องยาเสพติดภายนอกโรงเรียน

บุคคลและสถาบันอื่นนอกจากโรงเรียนที่มีบทบาทในการให้การศึกษา เพื่อป้องกันยาเสพติดแก่นักเรียน นั้นมีอยู่มาก ที่สำคัญก็คือ ครอบครัว (บิดามารดา หรือผู้ปกครอง) ชุมชน และสังคม

1. ครอบครัว

ครอบครัวนับว่าเป็นแวดวงชีวิตที่สำคัญที่สุดในการใช้อำนวยคอยพัฒนา การทุก ๆ ด้านของเด็กนับตั้งแต่แรกเกิดเป็นต้นมา และเนื่องด้วยระยะเวลาของ การป้องกันยาเสพติดจะได้ผลดีในช่วงอายุ 8-20 ปี ดังนั้นครอบครัวจึงมีบทบาทสำคัญ ในเรื่องนี้เป็นอันมาก ครอบครัวที่มีควมระวังในการอบรมเลี้ยงดูเด็กตลอดจนให้การ ศึกษาในเรื่องยาเสพติดแก่เด็กเป็นอย่างดี อาจกล่าวได้ว่าเด็กนั้นจะไม่มีปัญหา ยาเสพติดเลย¹

ครอบครัวไทยสมัยก่อนเป็นครอบครัวที่มีความมั่นคง เต็มไปด้วยความรัก ความอบอุ่น ความเข้าใจและเห็นอกเห็นใจกัน แต่มาปัจจุบันนี้ อิทธิพลของการ เปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม ฯลฯ ทำให้ความมั่นคงทาง ครอบครัวอ่อนแอลง ขาดการดูแลเอาใจใส่กันและกัน ทำให้เกิดช่องว่างทางจิตใจ และพ่อแม่บางคนก็ไม่อาจเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ลูกได้ในด้านความประพฤติ² ดังนั้น จึงเห็นได้ว่า เด็กและเยาวชนของเราจำนวนมากไม่ยอมตกไปเป็นเหยื่อของยาเสพติด เนื่องด้วยปัญหาจากทางครอบครัวนี้เป็นต้นเหตุ

¹ National Institute on Drug Abuse, Drug Abuse Prevention, p.5.

² สำนักนายกรัฐมนตรี้, สำนักงาน ป.ป.ส., คู่มือประกอบการบรรยาย ความรู้เรื่องยาเสพติด (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สามเจริญพานิช, 2522), หน้า 24.

ลักษณะของครอบครัวที่นำไปสู่ปัญหาสุขภาพจิต

1. ครอบครัวที่ให้ความรักความอบอุ่นแก่เด็กมากเกินไป ทำให้เด็กเป็นคนอ่อนแอ ตัดสินใจเองไม่ได้ ต้องพึ่งผู้อื่นหรือสิ่งอื่นตลอดเวลา
2. ครอบครัวที่ปล่อยปละละเลยเด็ก ไม่ให้ความรักความอบอุ่นทางจิตใจ ทำให้เด็กต้องแสวงหาสิ่งอื่นมาทดแทน¹

บทบาทของครอบครัวในการป้องกันยาเสพติด

1. ให้การอบรมเลี้ยงดูด้วยความรัก ความเข้าใจแก่เด็กอย่างเพียงพอ
2. สร้างความมั่นคงในครอบครัว ไม่ก่อให้เกิดความแตกร้างหรือประพฤติก้าวอย่างที่ไม่ดีแก่เด็ก
3. ให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนเพื่อส่งเสริมหรือแก้ไขพัฒนาการทุก ๆ ด้านของเด็ก
4. สนใจในพัฒนาการและกิจกรรมของเด็ก
5. ให้คำปรึกษาแนะนำในเรื่องต่าง ๆ
6. ทำตัวเป็นทั้งพ่อแม่และเพื่อนของเด็ก เพื่อให้เด็กเกิดความอบอุ่นใจและไว้วางใจ
7. ให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องยาเสพติดอยู่เสมอ ๆ ก่อนที่เด็กจะตกเป็นทาสของมัน
8. สนใจกับการใช้เวลาว่างตลอดจนเพื่อนฝูงของเด็ก
9. อบรมศีลธรรมและหลักธรรมทางศาสนาแก่เด็ก

¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 26.

10. ส่งเสริมพัฒนาการในค่านสติปัญญา การตัดสินใจ การแก้ปัญหา และทัศนคติที่เหมาะสมแก่เด็ก¹

2. ชุมชน

ชุมชนสามารถให้ความร่วมมือในการป้องกันยาเสพติดได้อย่างดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่ ความร่วมมือร่วมใจของสมาชิกในชุมชน ในการต่อต้านยาเสพติดนั้น สามารถปลูกฝังทัศนคติ และพฤติกรรมที่เหมาะสมเกี่ยวกับ ยาเสพติดให้แก่เด็กได้ดียิ่ง ไม่ว่าจะเป็นในรูปของการจัดตั้งชุมชนต่อต้านยาเสพติด อาสาสมัครป้องกันยาเสพติด โครงการป้องกันยาเสพติด ฯลฯ²

บทบาทของชุมชนในการป้องกันยาเสพติด

1. จัดตั้งศูนย์สุขภาพจิตของชุมชน เพื่อให้คำปรึกษาแนะนำและช่วยเหลือเกี่ยวกับปัญหาทางสุขภาพจิตแก่ประชาชนในชุมชนนั้น ๆ
2. จัดตั้งหน่วยงานป้องกันยาเสพติดของชุมชน โดยใช้บุคลากรผู้ทรงคุณวุฒิในชุมชนนั้น ๆ เข้าร่วมเป็นกรรมการ เช่น นายแพทย์ นักการศึกษา นักสังคมสงเคราะห์³

¹The Colombo Plan Bureau, "Drug Abuse Education" (Colombo : The Colombo Apothecaries, 1979), p.p. 2-4.

²J.F. Kramer and D.C. Cameron, A Manual on Drug Dependence (Geneva : World Health Organization, 1975), p.p. 92-94.

³Ann W. Burgess and Aron Lazare, Community Mental Health (New Jersey : Prentice-Hall, 1976), p.p. 149-150.

3. ปรับปรุงสภาพแวดล้อมให้เหมาะสม ไม่ให้เป็นย่อเกิดของปัญหา ยาเสพติด
4. จัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการในสถานต่าง ๆ ที่เหมาะสมแก่เด็กและเยาวชน
5. เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดในสถานข่าวสารและการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น เอกสาร โปสเตอร์ ภาพยนตร์ นิตรรศการ ฯลฯ¹

3. สังคม

หน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐบาลและเอกชนที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับ ยาเสพติดมีบทบาทสำคัญในการ เผยแพร่ความรู้ตลอดจนดำเนินการป้องกันยาเสพติดแก่นักเรียน และประชาชนทั่วไปไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบของแบบแผนหรือกิจกรรมพิเศษ² นับเป็นสถาบันหนึ่งที่สามารถให้การศึกษ เพื่อป้องกันยาเสพติดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บทบาทของสังคมในการป้องกันยาเสพติด

1. การจัดตั้งหน่วยงานของรัฐ รับผิดชอบโดยตรงในการป้องกันยาเสพติด
2. การให้ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดโดยจัดส่งเจ้าหน้าที่ไปบรรยายตามสถานศึกษา
3. การจัดโฆษณาเผยแพร่ความรู้ เรื่องยาเสพติดทาง เอกสารและสิ่งพิมพ์

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ National Institute on Drug Abuse, Drug Abuse Prevention, p.6.

²The Pakistan Narcotics Control Board, "Role of Social Worker in Drug Abuse Prevention Education," Workshop on Drug Abuse Prevention Education (Nathiagali : [n.p.] , 1977), p. 73.

4. การจัดโฆษณาเผยแพร่ทางวิทยุ โทรทัศน์ การแสดงละคร การจัดนิทรรศการ ฯลฯ

5. การส่งเสริมสุขภาพจิตและการจัดสนทนากาแฟเด็กและเยาวชน

6. การจัดตั้งสมาคมหรือองค์การของเอกชนดำเนินการเผยแพร่ความรู้เพื่อป้องกันยาเสพติด¹

หน่วยงานของรัฐบาลและเอกชนที่ดำเนินงานเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติด

1. คณะกรรมการอำนวยการป้องกันและปราบปรามการใช้ยาเสพติด

กระทรวงศึกษาธิการ

2. สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด สำนักงานนายกรัฐมนตรี

รัฐมนตรี

3. ศูนย์ปราบปรามยาเสพติดให้โทษ กรมตำรวจ

4. กองอนามัยโรงเรียน และสำนักศึกษาป้องกันการศึกษา กระทรวง

สาธารณสุข

5. ศูนย์ประสานงานการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติดให้โทษ กระทรวง

กลาโหม

6. ศูนย์อาสาสมัครต่อต้านยาเสพติดให้โทษ สภาสังคมสงเคราะห์

แห่งประเทศไทย

7. สมาคมต่อต้านยาเสพติดให้โทษแห่งประเทศไทย

8. องค์การระหว่างประเทศ เช่น องค์การสหประชาชาติ แผนการโคคัมโบ

อาเซียน

¹กรมตำรวจ, สำนักงานคณะกรรมการปราบปรามยาเสพติดให้โทษ, รายงานการประชุมเพื่อต่อต้านยาเสพติดให้โทษ ครั้งที่ 1 (พระนคร : โรงพิมพ์กัณฑ์ประดิษฐ์, 2503), หน้า 241-242.

นอกจากการศึกษาค้นคว้าจากเอกสารและหนังสือต่าง ๆ เกี่ยวกับการให้ การศึกษาเรื่องยาเสพติดดังกล่าวมาข้างต้นแล้ว ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ความคิดเห็นของ นักการศึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านยาเสพติด เกี่ยวกับการให้การศึกษาเรื่องยา เสพติดแก่นักเรียนระดับประถมศึกษาในแหล่งเสื่อมโทรม ดังต่อไปนี้

ประทีป อึ้งทรงธรรม, ครูใหญ่โรงเรียนชุมชนหมู่บ้านพัฒนา ซึ่งเป็น โรงเรียนหนึ่งที่อยู่ในแหล่งเสื่อมโทรม คลองเตย กล่าวว่า การให้การศึกษา เรื่องยาเสพติดนั้นเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับเด็กในแหล่งเสื่อมโทรมมากเพราะเด็กอยู่ใน สภาพแวดล้อมที่มีปัญหา ยาเสพติดอยู่แล้ว การสอนเรื่องยาเสพติดอาจไม่จำเป็นต้อง เน้นในด้านข้อมูลเกี่ยวกับยา เพราะเด็กเคยรู้จักยาเสพติดมาก่อนแล้ว เช่น ภัย ยา ผงขาว แต่ควรเน้นในด้านพิษภัยของยาเสพติดในแง่ลบ เช่น ทำให้สมอง เสื่อม ตีกว่าที่จะบอกว่าทำให้สมองมีนชา เพราะเด็กส่วนมากก็มีเรื่องกลุ่มใจเกี่ยวกับ สภาพครอบครัวอยู่แล้วจึงอยากให้สมองมีนชาจะได้ไม่ต้องคิดอะไรมาก เป็นต้น และควรเน้นให้เด็กเป็นตัวของตัวเอง รู้จักตัดสินใจในทางที่ถูก ไม่หลงเชื่อคำ ชักชวนของผู้อื่น นอกจากนี้ครอบครัว จักว่ามีอิทธิพลต่อการใช้ยาเสพติดของเด็กมาก เช่น พ่อแม่ขายยาเสพติดหรือไม่สนใจลูก และเห็นสมควรให้หน่วยงานต่าง ๆ จัด อบรมเรื่องยาเสพติดแก่เด็กในโรงเรียนแหล่งเสื่อมโทรมให้มากขึ้น¹

ประเสริฐ ทันสกุล ผู้อำนวยการกองการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กรมการฝึกหัดครู ให้ความเห็นว่า การเรียนการสอนเรื่องยาเสพติดสำหรับนักเรียน ประถมศึกษาในแหล่งเสื่อมโทรมนั้นก็เหมือนกับในโรงเรียนทั่วไปโดยส่วนใหญ่ มีส่วน

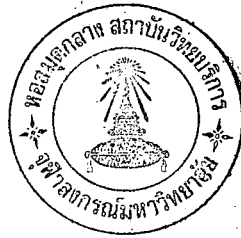
¹ สัมภาษณ์ ประทีป อึ้งทรงธรรม, ครูใหญ่โรงเรียนชุมชนหมู่บ้านพัฒนา, 18 กุมภาพันธ์ 2523.

ที่แตกต่างกันบ้างคือ วิธีการสอน เนื่องจากเด็กในแหล่งเสื่อมโทรมอาจมีประสบการณ์เกี่ยวกับยาเสพติดมาแล้ว การสอนจึงควรมุ่งในด้านการสร้างทัศนคติที่ถูกต้องเกี่ยวกับยาเสพติดให้เด็กสามารถตัดสินใจได้อย่างมีเหตุผลด้วยตนเอง และหน่วยงานต่าง ๆ ที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดควรให้ความช่วยเหลือในการเผยแพร่ความรู้เพื่อป้องกันปัญหาเสพติดแก่เด็กในแหล่งเสื่อมโทรมให้มากกว่าที่เป็นอยู่¹

ลิขิต เทอดสดีร์ศักดิ์ รองเลขาธิการ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด สำนักนายกรัฐมนตรี กล่าวว่า การให้การศึกษาเรื่องยาเสพติดแก่นักเรียนระดับประถมศึกษาในแหล่งเสื่อมโทรมนั้นมีความจำเป็นอย่างยิ่งเนื่องจากเด็กอยู่ในสภาพแวดล้อมที่มีปัญหาเสพติด จึงควรเน้นในด้านสร้างทัศนคติที่ถูกต้องเกี่ยวกับยาเสพติด ให้เด็กสามารถตัดสินใจและมีความรับผิดชอบ การให้ข่าวสารไม่ควรเป็นไปในลักษณะคลุมเครือ เพราะจะทำให้เด็กเกิดความอยากรู้อยากลองได้ และควรนำหลักจิตวิทยาไปใช้ในการสอนด้วย นอกจากนี้ควรจัดกิจกรรมพิเศษให้มากขึ้นกว่าโรงเรียนทั่วไป เช่น การอบรม การจัดนิทรรศการ การทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม การส่งเสริมให้เด็กมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การค้นหาการ เป็นคน²

¹สัมภาษณ์ ประเสริฐ คันสกุล, ผู้อำนวยการโครงการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ, 17 มีนาคม 2523.

²สัมภาษณ์ ลิขิต เทอดสดีร์ศักดิ์, รองเลขาธิการ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด สำนักนายกรัฐมนตรี, 19 มีนาคม 2523.

งานวิจัยเกี่ยวกับยาเสพติด

การวิจัยเกี่ยวกับ "ความคิดเห็นของครูโรงเรียนประถมศึกษาในแหล่งเสื่อมโทรมเกี่ยวกับการให้การศึกษาเรื่องยาเสพติด" ในประเทศไทยนั้นยังไม่มีผู้ใดทำการวิจัยมาก่อน แต่ก็มีผู้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเรื่องยาเสพติดในค่านต่าง ๆ ไว้อย่างกว้างขวาง ซึ่งผู้วิจัยได้รวบรวมผลงานวิจัยที่เห็นว่ามีประโยชน์เกี่ยวข้องบ้างไว้ดังนี้

พ.ศ. 2515 มงคล มณฑา ได้ทำการวิจัยถึงสาเหตุที่ทำให้วัยรุ่นติดยาเสพติดให้โทษ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นวัยรุ่นที่ติดยาเสพติดอายุต่ำกว่า 20 ปี ที่เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลจิตเวชารักษ์ ระหว่างปี พ.ศ. 2514-2515 จำนวน 303 คน ผลการวิจัยสรุปได้ว่าสาเหตุที่ทำให้วัยรุ่นติดยาเสพติด เนื่องจากเพื่อนชักชวน ร้อยละ 42.90 อยากทดลองร้อยละ 31.69 มีวสุมคิมสุราทำให้หันไปลองใช้ ร้อยละ 11.15 ความมกุ่มใจ ร้อยละ 6.27 ชอบสนุก ร้อยละ 5.25 และเที่ยวผู้หญิง ร้อยละ 1.32¹

ในปีเดียวกัน สนิท สกษณัย ได้ทำการวิจัยถึงการเปลี่ยนแปลงการดำเนินชีวิตของวัยรุ่นที่ติดยาอื่น โดยใช้กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นวัยรุ่นที่ติดยาอื่นอายุระหว่าง 13-20ปี ที่มารับการรักษาที่โรงพยาบาลจิตเวชารักษ์และโรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า แห่งละ 20 คน รวมจำนวน 40 คน เครื่องมือที่ใช้

¹มงคล มณฑา, "ปัญหาวัยรุ่นกับการติดยาเสพติดให้โทษในประเทศไทย" (กรุงเทพมหานคร : โรงพยาบาลจิตเวชารักษ์, 2515), (อัครสำเนา).

คือแบบสัมภาษณ์ ผลการวิจัยสรุปได้ว่า วัยรุ่นดังกล่าวขาดความสนใจในการเรียน ความจำเสื่อมลง ช่วยทำงานในบ้านและเล่นกีฬาได้น้อยลง กระทำผิดกฎหมาย และสุขภาพทรุดโทรมลง¹

พ.ศ. 2517 ทศนี้อยู่ กำนันทอง ได้ทำการวิจัยถึงสาเหตุการติดยาเสพติดของคนไข้ในโรงพยาบาลบางแห่งในกรุงเทพมหานคร ในปี พ.ศ. 2517 ผลการวิจัยสรุปได้ว่า สาเหตุการติดยาเสพติดของคนไข้มีดังต่อไปนี้

อายุ 7-13 ปี เพราะถูกล่อลวง

อายุ 14-20 ปี เพราะอยากรู้อยากเห็น

อายุ 21-60 ปี เพราะการทดลอง และสาเหตุทางจิตใจ

นอกจากนี้ยังพบว่าร้อยละ 45 ของคนไข้ยาเสพติดมาจากครอบครัวที่มีการแตกแยก ร้อยละ 42 มีประวัติในการทำผิดกฎหมาย และยาเสพติดที่ใช้มากที่สุดคือเฮโรอีน²

ในปีเดียวกัน เสาวนีย์ จักรพิทักษ์ ได้ทำการศึกษาทดลองใช้การปฏิบัติสมาธิทางพุทธศาสนาในการอบรมจิตผู้ติดยาเสพติด ณ หอพักสถานบำบัดพิเศษบุญบุรี ระหว่างวันที่ 1 เมษายน 2517 ถึง 19 กุมภาพันธ์ 2518 จำนวนผู้ติดยา 100 คน ผลการทดลองพบว่า การฝึกสมาธิมีผลทำให้ผู้ฝึกงู้จักตัวเอง มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง

¹ สีนีท์ ลักษณะชัย, "การเปลี่ยนแปลงการดำเนินชีวิตของวัยรุ่นที่ติดเฮโรอีน"

(วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิตศึกษาด้านจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2515), หน้าทศคัยย่อ.

² ทศนี้อยู่ กำนันทอง, "สาเหตุการติดยาเสพติดของคนไข้ในโรงพยาบาลบางแห่งในกรุงเทพมหานคร ปี 2517" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิตศึกษาด้านจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517), หน้า 17-19.

และจากการตรวจปัสสาวะพบว่า สารเสพติดในปัสสาวะลดน้อยลง¹

ในปีเดียวกัน นายแพทย์ณ แสงสิงแก้ว และคณะ ได้ทำการสำรวจการใช้ยาเสพติดของนักเรียน โดยใช้กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนอายุระหว่าง 13-25 ปี ในจังหวัดกรุงเทพฯ นครราชสีมา และเชียงใหม่ จำนวน 1,506 คนพบว่า นักเรียนร้อยละ 25 เคยใช้ยาเสพติด วิธีการหายานั้นส่วนมากได้มาจากเพื่อนและหาด้วยตนเอง นักเรียนที่ใช้ยาส่วนมากอาศัยอยู่กับบิดามารดาและส่วนมากมีบิดามารดาที่สูบบุหรี่หรือดื่มสุราและ ชนิดของยาที่ใช้ส่วนมากได้แก่กัญชา²

พ.ศ. 2518 จันทรเพ็ญ อัครสถิตานนท์ ได้ทำการวิจัยถึงสาเหตุการติดยาเสพติดของเด็กวัยรุ่น โดยใช้กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นวัยรุ่นที่ติดยาเสพติดอายุระหว่าง 13-20 ปี ที่เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลธัญญารักษ์ในเดือนมกราคม พ.ศ. 2518 จำนวน 83 คน เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถาม ผลการวิจัยสรุปได้ว่าผู้ป่วยส่วนใหญ่อยู่ในชุมชนที่มีแหล่งค้ายาเสพติดและมีผู้เสพติดเป็นจำนวนมาก สาเหตุที่ทำให้ติดยาเนื่องมาจากเพื่อนชักชวน อยากรทดลอง ความสนุก ยาเสพติดที่ใช้ครั้งแรกคือกัญชา³

¹ เสาวนีย์ จักรพิทักษ์, "การศึกษาทดลองใช้การปฏิบัติสมาธิทางพุทธศาสนาในการอบรมจิตผู้ติดยาเสพติด" (กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิส่งเสริมการปฏิบัติสมาธิทางพุทธศาสนา, 2517), (อัครสำเนา)

² Phon Saengsingkaew, Serin Punahitanon and Robert J. Schneider, "A Survey of Thai Student Drug Use," Annual Progress Report of SEATO, Medical Research (Bangkok : SEATO, 1974), p.p. 149-159.

³ จันทรเพ็ญ อัครสถิตานนท์, "การศึกษาสาเหตุการติดยาเสพติดในเด็กวัยรุ่นที่เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลธัญญารักษ์ ปี พ.ศ. 2518" (วิทยานิพนธ์ปริญญาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518), หน้าบทคัดย่อ.

ในปีเดียวกัน เปรมจิต ชลวิที ได้ทำการสำรวจเยาวชนติดยาเสพติด ที่มารับการรักษาที่โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า จำนวน 213 คน โดยใช้วิธีการ สัมภาษณ์ พบว่า เป็นนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 4.24 ระดับประถมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ 5.08 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 35.60 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ 55.08 ส่วนสาเหตุที่ทำให้ติดยาเนื่องจาก อยากรทดลอง ร้อยละ 43.26 เพื่อนแนะนำ ร้อยละ 17.34 และยาเสพติด ที่ใช้มากที่สุดคือ เฮโรอีน¹

พ.ศ. 2519 สุชาติ บัณฑิตกุล ได้ทำการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบ เด็กและเยาวชนที่ติดยาเสพติดในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กจากภาคต่าง ๆ ของ ประเทศ จำนวน 106 คน อายุระหว่าง 13-18 ปี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ปัจจัยที่ทำให้เด็กและเยาวชนติดยาเสพติด และความแตกต่างของยาเสพติดที่ใช้ ตามภาคต่าง ๆ ของประเทศ ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ปัจจัยที่ทำให้เด็กและเยาวชน ติดยาเสพติดได้แก่ การมั่วสุมในอบายมุข การอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง ความ ต้องการค้ำทุกข์ การคลุกคลีกับการซื้อขายยาเสพติด และความอยากรลอง สำหรับ สิ่งที่ผู้ติดยาปรารถนามากที่สุดคือ ความรักจากพ่อแม่ รองลงมาคือ การศึกษา ส่วนยาเสพติดที่เด็กและเยาวชนดังกล่าวใช้ตามภาคต่าง ๆ นั้น มีความแตกต่างกัน

¹ เปรมจิต ชลวิที, "เยาวชนกับยาเสพติดให้โทษ : มุมเหตุจูงใจให้มารับ การรักษา" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารสังคม คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์, 2518), หน้าบทคัดย่อ.

ในค่านปริมาณและชนิดของยา คือภาคกลางมีผู้ติดยาเสพติดมากที่สุด โดยเฉพาะเฮโรอีน และภาคเหนือมีผู้ติดยาเสพติดน้อยที่สุด ทั้งนี้ผู้ติดยาเสพติดทุกภาคต่างมีความเห็นตรงกันว่า ยาเสพติดเป็นเครื่องดับทุกข์และทำให้ปรับตัวเข้ากับสังคมได้¹

ในปีเดียวกัน ศิริพร เกษบุรมย์ ได้ศึกษาสถานภาพทางครอบครัวของเด็กวัยรุนที่ติดยาเสพติด โดยใช้กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นวัยรุนอายุระหว่าง 13-18 ปี ที่มารับการรักษาที่โรงพยาบาลสมเด็จเจ้าพระยาและโรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า จำนวน 128 คน เครื่องมือที่ใช้คือแบบสัมภาษณ์ ผลการวิจัยพบว่า วัยรุนที่ติดยาเสพติดมาจากครอบครัวที่มีความสัมพันธ์ไม่ราบรื่น กล่าวคือ ชัดแย้งกันมาก และแยกทางกันเด็กที่ติดยามากเป็นลูกที่บิดามารดาไม่ค่อยสนใจ ทำให้รู้สึกว่าเป็นที่ไม่ต้องการไม่มีความหมายต่อครอบครัว²

ในปีเดียวกัน เสรีน ปุณณะหิตานนท์ ได้ทำการสำรวจทัศนคติของเยาวชนที่มีต่อยาเสพติด และประเมินเกี่ยวกับประสิทธิผลของวิธีการป้องกันและให้การศึกษา โดยใช้กลุ่มตัวอย่างประชากรคือ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาและนักศึกษาวิทยาลัยครู จำนวน 1,074 คน เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ ผลการวิจัยสรุปได้ว่า

¹สุชาติ บัณชุนันท์กุล, "การศึกษาเปรียบเทียบเรื่องยาเสพติดให้โทษของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค" (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2519), หน้าบทคัดย่อ.

²ศิริพร เกษบุรมย์, "สถานภาพภายในครอบครัวของเด็กวัยรุนที่ติดยาเสพติดซึ่งเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลในกรุงเทพมหานคร" (วิทยานิพนธ์ปริญญาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519), หน้าบทคัดย่อ.

1. การไ้ยาเสพติดได้เพิ่มมากขึ้นในช่วงระยะเวลาระหว่างการสำรวจครั้งที่แล้ว (พ.ศ. 2515) กับครั้งนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเฮโรอีนซึ่งเพิ่มเป็นหลายเท่าในโรงเรียนทุกประเภท รวมทั้งยาระงับประสาทต่าง ๆ ด้วย
2. สภาพแวดล้อมในการดำรงชีวิตและการหายามาได้โดยง่ายเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ไ้ยาเสพติดเป็นครั้งแรก
3. นักเรียนและนักศึกษาส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ควรจะมีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดให้เหมาะสมยิ่งขึ้น
4. นักเรียนและนักศึกษาส่วนใหญ่มีความเห็นว่า สาเหตุสำคัญของปัญหายาเสพติดอยู่ที่สภาพสังคม ไม่ใช่ตัวบุคคลผู้เสพยา
5. นักเรียนและนักศึกษาส่วนใหญ่มีความเห็นว่า การให้การศึกษาเรื่องยาเสพติดยังไม่ประสบความสำเร็จอย่างแท้จริง
6. ผู้ที่ไม่เคยไ้ยาเสพติดเลยนั้น มีเหตุผลมาจากความไม่สนใจ และกลัวอันตรายจากการไ้ ซึ่งมีอยู่ประมาณร้อยละ 55 ¹

พ.ศ. 2520 วันเพ็ญ เริ่มรักษ ได้ศึกษาสาเหตุการติดยาเฮโรอีนของวัยรุ่น โดยใช้กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นวัยรุ่นติดยาเฮโรอีนอายุระหว่าง 15 - 24 ปี ที่มารับการรักษาที่โรงพยาบาลชัญญารักษ์ และโรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า จำนวน 58 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า สาเหตุการติดยาเฮโรอีนของวัยรุ่นมาจากเพื่อนชักชวน กลุ้มใจเรื่องทางบ้าน และ เพื่อความสนุก ²

¹ เสรีน ปุณณะหิตานนท์, "การสำรวจทัศนคติของเยาวชนไทยที่มีต่อยาเสพติดและการประเมินเกี่ยวกับประสิทธิผลของวิธีการป้องกันและให้การศึกษา", หน้า 2 - 38.

² วันเพ็ญ เริ่มรักษ, "สาเหตุการติดยาเฮโรอีนของวัยรุ่น" (วิทยานิพนธ์ปริญญาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520), หน้าบทคัดย่อ.

ในปีเดียวกัน พรศรี พัฒนพงศ์ ได้สำรวจปัจจัยที่สนับสนุนและที่เป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในสถานศึกษา โดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างประชากรที่เป็นครูผู้ผ่านการอบรมในการประสานงานการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ของ กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 500 คน ผลการวิจัยสรุปได้ว่า

1. การปฏิบัติงานในสถานศึกษาส่วนมากเป็นงานในลักษณะการแก้ไขปัญหา มากกว่าการป้องกัน
2. งานที่ทำเป็นหมู่คณะ งานที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคลากรอื่น และการแสวงหาทรัพยากรจากภายนอกนั้น สถานศึกษาปฏิบัติกันเพียงส่วนน้อย
3. ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน คือ ผู้บังคับบัญชาไม่ให้ความสำคัญสนับสนุนเท่าที่ควร ขาดความร่วมมือจากครู ผู้ปกครองและนักเรียน ขาดงบประมาณ และตัวบุคลากรในการปฏิบัติงาน¹

ในปีเดียวกัน จิตรา เป้าทรัพย์ ได้ทำการศึกษาทัศนคติของวัยรุ่นที่ติดยาเสพติดที่มีต่อการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา โดยใช้กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นเด็กวัยรุ่นที่ติดยาเสพติดเพศชาย อายุระหว่าง 15 - 24 ปี ที่เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า โรงพยาบาลตำรวจ และโรงพยาบาลธัญญารักษ์ จำนวน 100 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม ผลการวิจัยสรุปได้ว่า เด็กวัยรุ่นที่ติดยาเสพติดซึ่งบิดามารดามีความแตกต่างกันตามสภาพเศรษฐกิจ การศึกษา สถานภาพการสมรส และอาชีพ จะมีทัศนคติแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นกลุ่มที่ได้รับ

¹พรศรี พัฒนพงศ์, "ปัจจัยที่สนับสนุนและที่เป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในสถานศึกษา" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2520), หน้า 93 - 98.

การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ซึ่งบิดามารดามีสภาพเศรษฐกิจต่างกัน จะมีทัศนคติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05¹

ในปีเดียวกัน นิพนธ์ วีระสุนทร ได้ทำการสำรวจทัศนคติของบุคคลในครอบครัวที่มีต่อสาเหตุในการใช้ยาเสพติด และการรักษาเพื่อออกยาเสพติดของผู้ติดยาที่มารับการรักษาที่โรงพยาบาลธัญญารักษ์ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นบิดามารดาและบุคคลที่อยู่ร่วมกับผู้ป่วย จำนวน 181 คน แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่อดไต่ตั้งแต่ 3 เดือนขึ้นไป และกลุ่มที่อดไต่ต่ำกว่า 3 เดือน เครื่องมือที่ใช้คือแบบสัมภาษณ์ ผลการวิจัยพบว่าครอบครัวของผู้ติดยาเสพติดที่อดไต่ตั้งแต่ 3 เดือนขึ้นไป มีโครงสร้างทางครอบครัวที่มั่นคงกว่า มีประสบการณ์และความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดดีกว่า มีความสัมพันธ์กับผู้ป่วยมากกว่า และมีทัศนคติยอมรับการใช้ยาและผู้ใช้ยาเสพติดมากกว่าอีกกลุ่มหนึ่ง²

ในปีเดียวกัน สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ได้ทำการสำรวจสภาวะการป้องกันและเผยแพร่พิษภัยยาเสพติดในโรงเรียนพิบูลย์ประชาสรรค์ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นครู จำนวน 10 คน นักเรียนจำนวน 393 คน เครื่องมือที่ใช้คือแบบสัมภาษณ์ และ แบบทดสอบ ผลจากวิจัยสรุปได้ดังนี้ คือ

1. โรงเรียนพิบูลย์ประชาสรรค์ ได้จัดตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง มีหน้าที่ป้องกันและเผยแพร่ความรู้เรื่องยาเสพติดแก่นักเรียน

¹จิตรา เป้าทรัพย์, "การศึกษาทัศนคติของเด็กวัยรุ่นที่ติดยาเสพติดที่มีต่อการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา" (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2520), หน้าบทคัดย่อ.

²นิพนธ์ วีระสุนทร, " การสำรวจทัศนคติของบุคคลในครอบครัวที่มีต่อยาเสพติดและผู้ติดยาเสพติด" (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต แผนกวิชาสถิติ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520), หน้าบทคัดย่อ.

2. มอบหมายให้ครูประจำชั้นสอดส่องดูแลพฤติกรรมของนักเรียนอย่างใกล้ชิด หากพบว่ามียาเสพติด ก็ให้พักรงเรียนชั่วคราวเพื่อจัดส่งเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลต่อไป
3. จัดส่งครูเข้ารับการศึกษาอบรมเกี่ยวกับยาเสพติด
4. ทุก ๆ ปีจะมีการจัดนิทรรศการยาเสพติด เชิญวิทยากรมาบรรยาย แจกเอกสาร และฉายภาพยนตร์ให้ชม
5. การทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพิษภัยของยาเสพติดของนักเรียนโดยใช้แบบทดสอบ จำนวน 20 ข้อ พบว่า นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจ อยู่ในเกณฑ์ที่น่าพึงพอใจ¹

พ.ศ. 2521 นารี วงศ์สิโรจนกุล ได้ทำการสำรวจปัญหาทางครอบครัวของผู้ติดยาเสพติดซึ่งมารับการรักษาที่โรงพยาบาลธัญญารักษ์ ทั้งนี้ ได้ทำในลักษณะข้อมูลเบื้องต้นเนื่องจากของนิพนธ์ วีระสุนทร ซึ่งได้ทำการวิจัยเมื่อปี พ.ศ. 2520 ผลการวิจัยพบว่าผู้ป่วยเริ่มใช้ยาเมื่ออายุต่ำกว่า 20 ปี โดยเริ่มสูบบุหรี่เป็นชนิดแรก และต่อมาจึงใช้ยาเสพติดชนิดที่ร้ายแรงยิ่งขึ้น บุคคลที่ผู้ป่วยใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่ด้วยก่อนการติดยาเสพติด คือ "เพื่อน" และเคยหนีเรียนเพื่อเที่ยว แต่ในช่วงระยะที่ติดยานั้นผู้ป่วยจะใช้เวลาอยู่กับเพื่อนลดน้อยลง และจะอยู่คนเดียวเพิ่มมากขึ้น หลังจากรักษาครั้งแรก²

¹ สำนักนายกรัฐมนตรี้, สำนักงานป.ป.ส., "รายงานผลการสำรวจสภาวะการป้องกันและเผยแพร่พิษภัยยาเสพติดในโรงเรียนพินุลย์ประชาสรรค์" (กรุงเทพมหานคร : สำนักงาน ป.ป.ส., 2520), หน้า 3 - 21.

² นารี วงศ์สิโรจนกุล, "การสำรวจปัญหาทางครอบครัวของผู้ติดยาเสพติดซึ่งมารับการรักษาที่โรงพยาบาลธัญญารักษ์" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิตศึกษาด้านจิตวิทยา วิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521), หน้าบทคัดย่อ.

ในปีเดียวกัน นายแพทย์ วิชัย โปษยะจินดา และคณะ ได้ทำการสำรวจ
การใช้ยาเสพติดของนักศึกษาวิทยาลัยครู 3 แห่ง อายุระหว่าง 17 - 23 ปี
ผลการวิจัยพบว่า

1. นักศึกษาชายมีอัตราการใช้ยาเสพติดชนิดต่าง ๆ เป็นลำดับดังนี้ คือ
กัญชาร้อยละ 30 - 40 น้ำมันระเหยร้อยละ 25 - 35 ยากระตุ้นประสาท
ร้อยละ 10 - 15 ฝิ่นร้อยละ 5 - 7 ยาหลอมประสาทร้อยละ 2 - 6 และ
เฮโรอีนร้อยละ 1 - 2
2. นักศึกษาหญิงมีอัตราการใช้ยาเสพติดทุกชนิดน้อยกว่านักศึกษาชายมาก
ยกเว้นน้ำมันระเหย ซึ่งมีอัตราการใช้ในนักศึกษาหญิงถึงร้อยละ 29 - 36
3. ร้อยละ 30 - 50 ของนักศึกษาผู้เคยใช้ยาเสพติดไม่ว่าจะเป็น
ชนิดใด ยังเคยใช้นั้นอยู่ในระยะ 30 วันที่แล้วมา¹

ในปีเดียวกัน นายแพทย์ พีรยศ ทรงสวัสดิ์ และคณะ ได้ทำการวิจัยเบื้องต้น
เพื่อสำรวจทัศนคติของอาจารย์เกี่ยวกับยาเสพติด โดยใช้กลุ่มตัวอย่างประชากร
เป็นอาจารย์ชายและหญิง ในโรงเรียนระดับอาชีวะ 1 โรงเรียน จำนวน 30 คน
เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า

1. พื้นฐานความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดของอาจารย์ชายและหญิง
แตกต่างกัน
2. อาจารย์รุ่นอาวุโสมีประสบการณ์เกี่ยวกับยาเสพติดน้อยกว่าอาจารย์
รุ่นหลัง

¹Vichai Poshyachinda, "Drug Dependence in 3 Teacher Colleges"
(Bangkok : Institute of Health Research, 1978), p.3.

3. อาจารย์ส่วนใหญ่เห็นว่ายาเสพติดทุกชนิดเป็นอันตรายต่อร่างกาย และการเสพติดเหล่านี้เป็นประจำเป็นการกระทำที่ไม่ถูกต้อง
4. อาจารย์ส่วนใหญ่เห็นว่าผู้ที่ติดยาเสพติดและผู้ที่เลิกแล้ว เป็นบุคคลที่ไม่ น่าไว้วางใจ
5. แหล่งที่ให้ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดชนิดต่าง ๆ แก่อาจารย์ทั้งหมด เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยคือ นักเรียน หนังสือวิชาการและโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ วิทยุและอาจารย์ในโรงเรียน¹

พ.ศ. 2522 อภิพร เทียวตระกูลวัฒน์ ได้ทำการวิจัยเพื่อสำรวจทัศนคติที่มีต่อยาเสพติดและปกติวิสัยเชิงอัตนัยของนักศึกษา โดยใช้ตัวอย่างประชากรเป็นนักศึกษาวิทยาลัยครู 2 แห่ง จำนวน 1,601 คน เครื่องมือที่ใช้คือแบบจำลองทำนายพฤติกรรมกรมการเสพติดหรือ สุรา ยากระตุ้น กัญชา และเฮโรอีน โดยใช้ทฤษฎีความตั้งใจใฝ่พฤติกรรมของฟิชเบิน (Fishbein's Behavioral Intention) ตลอดจนศึกษาถึงภูมิหลังและประสบการณ์เกี่ยวกับการเสพยาเสพติดของนักศึกษาที่เคยและไม่เคยเสพยาแต่ละชนิด ผลการวิจัยสรุปได้ว่า

1. นักศึกษาที่เคยเสพยาเสพติดมีทัศนคติที่คัดค้านการใช้ยาชนิดต่าง ๆ มากกว่านักศึกษาที่ไม่เคยเสพยา
2. นักศึกษาที่เคยเสพยาเสพติดมีแนวโน้มที่จะทำความเข้าใจหรือชักจูงของบุคคลอื่นได้ง่ายกว่านักศึกษาที่ไม่เคยเสพยา

¹พิรยศ ทรงสวัสดิ์, จิตร สิทธิอมร และวิชัย โปษยะจินดา, "รายงานการวิจัยเบื้องต้นเพื่อสำรวจทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติด ของอาจารย์ในโรงเรียนระดับอาชีวะ 1 โรงเรียน" (กรุงเทพมหานคร : สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์การแพทย์, 2522), หน้า 2.

3. นักศึกษาที่เคยเสพยาเสพติดมักมีเพื่อนสนิทที่เคยเสพยาเช่นกัน
4. ทักษะคติและปกติวิสัยเชิงอัตนัยร่วมกันทำนายพฤติกรรมการเสพยาเสพติดได้ควยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์หุคูน 0.5014 และ 0.1532 ตามลำดับ ทักษะคติที่มีต่อการเสพยาเสพติดมีบทบาทในการทำนายพฤติกรรมการเสพยาเสพติดได้น้อยมาก
5. ประสบการณ์และภูมิหลังของนักศึกษาที่เคยและไม่เคยเสพยาแต่ละชนิกมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ¹

ในปีเดียวกัน กรมสามัญศึกษา ได้ทำการสำรวจสภาพการป้องกันยาเสพติดให้โทษในโรงเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จำนวน 560 โรงเรียน โดยใช้กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 560 คน และครูจำนวน 1,496 คน เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถาม ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. โรงเรียนส่วนใหญ่มีความสนใจต่อปัญหาเสพติดในโรงเรียนอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างสูง
2. โรงเรียนได้จัดกิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดอยู่เสมอ กิจกรรมที่มีจำนวนโรงเรียนปฏิบัติมากที่สุด คือ การแนะแนวและสังคมสงเคราะห์ รองลงมาคือการเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติด
3. ผู้บริหารโรงเรียนมีความเห็นสอดคล้องกันว่า จริยการแนะแนวเป็นวิธีปฏิบัติในการป้องกันนักเรียนติดยาเสพติดที่ดีที่สุด รองลงมาคือการให้การอบรมนักเรียน
4. ครูมีความเห็นว่าความสนใจของนักเรียนเรื่องยาเสพติดอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

¹ อัมพร เทียวตระกูลวัฒน์, "ทักษะคติที่มีต่อยาเสพติดและปกติวิสัยเชิงอัตนัยของนักศึกษาคครู" (วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต ภาควิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522), หน้า 128-131.

5. ครูมีความเห็นว่าหลักสูตรใหม่มีเนื้อหาเรื่องการป้องกันยาเสพติดมากกว่าหลักสูตรเก่า

6. ปัญหาที่ครูประสบมากที่สุดในการจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันยาเสพติด คือ การขาดแคลนอุปกรณ์¹

สำหรับในต่างประเทศนั้น ได้มีงานวิจัยเกี่ยวกับยาเสพติดซึ่งถึงแม้ว่าจะไม่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยเรื่องนี้โดยตรงแต่ก็มีประโยชน์เกี่ยวข้องอยู่บ้าง ดังนี้

ค.ศ. 1971 พอลสัน (Paulson) ได้ทำการสำรวจสภาพการใช้ยาเสพติดของนักศึกษา โดยใช้กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นนักศึกษาวินิจฉัยแห่งหนึ่งในรัฐนิวยอร์ก จำนวน 164 คน เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาร้อยละ 38 เคยใช้ยาเสพติด และร้อยละ 70 ยังคงใช้อยู่จนถึงปัจจุบัน สำหรับยาที่ใช้กันมากที่สุด ได้แก่ ยาประเภทหลอนประสาท แอมเฟตามีน บาร์บิทูเรต มีถึงร้อยละ 61 ที่เริ่มสูบกัญชาในระดับชั้นมัธยมศึกษา และร้อยละ 77 ที่ระบุว่า "เพื่อน" เป็นแหล่งสำคัญที่ได้มาซึ่งยาเสพติด นอกจากนี้ยังพบว่า นักศึกษากำลังเริ่มจะใช้ยาเสพติดชนิดอื่น ๆ นอกเหนือจากกัญชาถึงร้อยละ 50²

¹ กรมสามัญศึกษา, หน่วยงานพิเศษ, "รายงานของกรมสามัญศึกษาเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติดให้โทษ" (กรุงเทพมหานคร : หน่วยงานพิเศษ กรมสามัญศึกษา, 2522), หน้า 10-12.

² Patricia C. Paulson, "Psychosocial Factors in Drug Use among Community College Students," Dissertation Abstracts International 31 (March 1971) : 5455-5456 B.

ในปีเดียวกัน วิลลิงเจอร์ (Willinger) ได้ทำการศึกษาถึงบทบาทที่ต่อต้านสังคมและพฤติกรรมเร้าอารมณ์ของวัยรุ่นที่ติดยาเสพติด โดยเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มที่ติดยาและกลุ่มที่ไม่ติดยา กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้เป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาผลการวิจัยพบว่า กลุ่มวัยรุ่นที่ติดยาเสพติด มีลักษณะเป็นพวกที่ต่อต้านสังคมและมีพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดความเร้าอารมณ์ และยังเสพติดนานเท่าใด ลักษณะและพฤติกรรมดังกล่าวก็จะยิ่งเพิ่มมากขึ้น¹

ในปีเดียวกัน เวอร์กิลิโอ (Virgilio) ได้ทำการวิจัยเพื่อเปรียบเทียบสัมฤทธิ์ผลในด้านความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด และการเปลี่ยนแปลงทัศนคติที่มีต่อยาเสพติดใช้กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา จำนวน 777 คน โดยการแบ่งผู้เรียนเป็น 2 กลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มเข้าเรียนในโปรแกรมการศึกษาสุขวิทยา และโปรแกรมการสอนแบบบรรยายและอภิปราย เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า เมื่อเปรียบเทียบคะแนนในด้านความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างโปรแกรมทั้งสอง แต่ได้พบการเปลี่ยนแปลงของทัศนคติจากโปรแกรมแบบบรรยายและอภิปรายมากกว่าโปรแกรมแบบการศึกษาสุขวิทยา โดยมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ²

¹ Kenneth L. Willinger, "Adolescent Drug Use and Antinonianism," Dissertation Abstracts International 31 (January 1971) : 4350-4351 B.

² Carmela L. Virgilio, "A Comparison of the Effects of the School Health Education Study Approach and the Lecture-Discussion Approach upon Drug Knowledge and Attitudes of High School Students," Dissertation Abstracts International 32 (November 1971) : 2323-A.

ค.ศ. 1972 ซาร์โก และคณะ (Zarco and Associates)

ได้ทำการสำรวจการใช้ยาเสพติดของนักศึกษาในมหาวิทยาลัย 3 แห่งของประเทศฟิลิปปินส์ เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า

1. หนึ่งในสามของนักศึกษาเคยเสพยาและยาเสพติดชนิดอื่น ๆ ด้วย
2. ยาเสพติดที่ใช้กันมากคือ กัญชา แอ.เอส.ดี เซกโคนอล
3. นักศึกษาที่เสพยาเสพติดจะมีผลการเรียนต่ำลง
4. นักศึกษาที่อาศัยอยู่กับบิดามารดาจะมีปัญหาการใช้ยาเสพติดน้อยกว่านักศึกษาที่ไม่ได้อาศัยอยู่กับบิดามารดา¹

ในปีเดียวกัน โรเซนเฟลด์ (Rosenfeld) ได้ศึกษาสภาพครอบครัวของผู้ติดยาเสพติดที่เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า ผู้ติดยาเสพติดส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่มีสภาพแตกแยกเนื่องจากการตาย หย่าร้าง หรือแยกกันอยู่ สมาชิกในครอบครัวไม่กลมเกลียวกัน มารดาเป็นบุคคลไม่บรรลุนิติภาวะ ส่วนบิดาเป็นบุคคลที่เด็กไม่คุ้นเคยด้วยเลย²

ในปีเดียวกัน บราวน์ (Brown) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการรับรู้และความจำของนักศึกษาที่เคยและไม่เคยใช้ยาเสพติด โดยแบ่งตัวอย่างประชากร

¹ Richardo M. Zarco and Associates, "A Study of Drug Use among College Students" (Quezon : Narcotic Foundation of the Philippines, 1972), p.p. 2-3.

² Eva Rosenfeld, "The Family of the Addict. A Review of the Literature," The International Journal of the Addiction 7(January 1972) : 100.

ออกเป็น 2 พวก ๆ ละ 24 คน เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาที่เคยใช้ยาจะมีความสามารถในการรับรู้ ความเข้าใจ และความจำดีกว่า นักศึกษาที่ไม่เคยใช้ยา¹

ค.ศ. 1974 สเปนเวค (Spevack) ได้วิจัยเกี่ยวกับบุคลิกภาพ ทัศนคติ และพฤติกรรมของนักเรียนที่ติคและไม่ติคยาเสพติด โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง ประชากรเป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษา และใช้เวลาทำการศึกษาวิจัยนานถึง 3 ปี ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ติคและไม่ติคยาเสพติดนั้น มีบุคลิกภาพ ทัศนคติ และ พฤติกรรมแตกต่างกันนักเรียนที่ติคยาจะมีลักษณะของความเป็นผู้ใหญ่น้อยกว่า และ จะมีแนวโน้มของการใช้ยาเพิ่มมากขึ้นนอกจากนี้ยังพบว่า นักเรียนที่ติคยาส่วนใหญ่ มีบิดามารดาที่สูบบุหรี่หรือดื่มสุรา²

ในปีเดียวกัน โจนส์ (Jones) ได้ทำการวิจัยเปรียบเทียบทัศนคติและความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดของนักเรียน โดยใช้กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียน ระดับมัธยมศึกษา 2 กลุ่ม ๆ ละ 60 คน กลุ่มหนึ่งนั้นได้เรียนโปรแกรมเรื่องยาเสพติดมาแล้ว ส่วนอีกกลุ่มหนึ่งยังไม่เคยเรียน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนทั้ง 2 กลุ่มไม่มีความแตกต่างกันในด้านทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติด แต่มีความแตกต่างกันใน

¹Louise B. Brown, "A Cognitive Functioning Approach to the Differentiation of College Drug-Users and Non-Users," Dissertation Abstracts International 33 (September 1972) : 1015-A.

²Michale G. Spevack, "Drugs and the Adolescent High School Students : A Three Year Survey Study," Dissertation Abstracts International 34 (April 1974) : 6748-A.

ด้านความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด และนักเรียนหญิงมีทัศนคติต่อค้ายาเสพติดมากกว่านักเรียนชาย นอกจากนี้ยังพบว่านักเรียนที่บิดามารดาอยู่ด้วยกันนั้น มีทัศนคติต่อค้ายาเสพติดมากกว่านักเรียนที่บิดามารดาแยกกันอยู่¹

ค.ศ. 1976 ดันจี (Dungee) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติดของนักเรียน 3 ระดับ โดยใช้ตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนระดับ 7, 8 และ 9 จำนวน 540 คน เครื่องมือที่ใช้คือแบบทดสอบ ผลการวิจัยพบว่า ระดับชั้นและถิ่นที่อยู่ มีอิทธิพลต่อความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด ส่วนเพศ และถิ่นที่อยู่ มีอิทธิพลต่อทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติด และไม่มีสหสัมพันธ์ระหว่างความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับยาเสพติด²

ค.ศ. 1977 เคชเชลสมีท (Kesselschmidt) ได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาพัฒนาการด้านความสามารถพื้นฐานของครูผู้สอนเรื่องยาเสพติดในโรงเรียนประถมศึกษา โดยกำหนดประเด็นความสามารถของครูไว้ 2 ประการคือ ประการแรก ความรอบรู้เกี่ยวกับปัญหาสังคมที่มีผลกระทบต่อเด็ก ประการที่สองคือ ความสามารถในการประยุกต์ใช้ข้อมูลต่าง ๆ ที่มีในโรงเรียน โดยจัดประชุมปฏิบัติการสำหรับครูขึ้น 2 ครั้ง และทำการทดสอบความสามารถของครูโดยดูจากสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียน ปรากฏว่านักเรียนจำนวนมากได้แสดงออกถึงความสามารถที่มีอยู่

¹Wyman L. Jones, "A Study of Tenth Grade Student Attitudes toward and Drug Knowledge of Drug Abuse When Related to a Drug Education Program," Dissertation Abstracts International 35 (November 1974) : 2583-A.

²Darlene W. Dungee, "A Comparison of Knowledge of and Attitudes toward Drugs among Students in Grade Seven, Eight and Nine in Selected Mississippi Public School," Dissertation Abstracts International 36(January 1976) : 4389-A.

และนักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่าครูที่มีความสามารถในการประยุกต์ใช้ข้อมูลต่าง ๆ ที่มีในโรงเรียนนั้น มีส่วนช่วยให้การเรียนการสอนน่าสนใจ ตรงประเด็น และสนุกสนานกว่าครูที่มีความรู้เกี่ยวกับปัญหาสังคมที่มีผลกระทบต่อเด็ก¹

ค.ศ. 1978 ไลน์สไตน์ (Feinstein) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการใช้ยาเสพติดของนักศึกษา โดยใช้กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นนักศึกษาของมหาวิทยาลัยฮิลลินอยส์ จำนวน 829 คน เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า การใช้ยาของนักศึกษามีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับการใช้ยาของผู้ปกครอง กล่าวคือ ถ้าผู้ปกครองของนักศึกษาคนใดใช้ยาเสพติดชนิดใดแล้ว นักศึกษาคคนนั้นก็จะมีแนวโน้มที่จะใช้ยาเสพติดชนิดนั้นตามไปด้วย²

ในปีเดียวกัน สโตคส์ (Stokely) ได้ทำการวิจัยเพื่อประเมินผลการป้องกันยาเสพติดซึ่งดำเนินงานร่วมกันโดยโรงเรียนและชุมชน ในรัฐแคลิฟอร์เนีย เครื่องมือที่ใช้คือแบบสัมภาษณ์และการสังเกตการณ์ โดยประเมินจากผลที่ได้รับและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ผลการวิจัยพบว่า วัตถุประสงค์ที่บรรลุผลสำเร็จสูงสุดคือ

¹ Norma L. Kesselschmidt, "The Development and Field Testing of a Competency-Based Teacher Education Module in Drug Abuse Education for Prospective Elementary School Teachers," Dissertation Abstracts International 38(July 1977) : 120-121 A.

² Levy S. Feinstein, "An Investigation of Illicit Prescription and Over the Counter Drug Use in an Undergraduate Student Population," Dissertation Abstracts International 38(April 1978) : 5935-A.

การมีส่วนร่วมในการป้องกันยาเสพติดของนักเรียน และผลงานของครูแนะแนวประจำโรงเรียน ส่วนวัตถุประสงค์ที่ยังคงได้รับการพัฒนาได้แก่ การประสานสัมพันธ์ของชุมชน การมีส่วนร่วมในการวางแผนของนักเรียน และการจัดสรรเงินงบประมาณ¹

ค.ศ. 1979 บราวน์ (Brown) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับความแตกต่างของทัศนคติที่มีต่อยาเสพติด และความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคตินี้กับความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และตอนปลายของโรงเรียนแห่งหนึ่งในรัฐเท็กซัส เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมีทัศนคติที่ดีต่อยาเสพติดมากกว่านักเรียนในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และนักเรียนส่วนใหญ่มีทัศนคติเป็นไปในทางลบต่อยาเสพติดประเภทเฮโรอีน แอล.เอส.ดี. มากกว่าบุหรี่ กัญชา²

ในปีเดียวกัน มาร์เคอร์ (Marker) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับความเข้าใจในโปรแกรมการเรียนเรื่องยาเสพติดของนักเรียน โดยทดลองใช้กับกลุ่มโรงเรียนทดลอง

¹Barbara L. Stokely, "An Evaluation of a School-Community Team for the Primary Prevention of Drug Abuse," Dissertation Abstracts International 38(April 1978) : 6026-6027 A.

²Jim M. Brown, "Differences in Attitudes of Public School Students toward Selected Drugs and the Relationship between these Attitudes and Knowledges," Dissertation Abstracts International 39(January 1979) : 3752-3753 A.

5 โรงเรียนในรัฐโอคลาโฮมา เพื่อเปรียบเทียบเกี่ยวกับเทคนิคของการสอนและผลที่ได้รับระหว่างกลุ่มที่เป็นจริงและกลุ่มในอุดมคติ เครื่องมือที่ใช้คือแบบทดสอบผลการวิจัยพบว่าความเข้าใจของผู้เรียนเกิดจากความสนใจในเทคนิควิธีการสอนอย่างมีประสิทธิภาพของผู้สอนนั่นเอง¹

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹Dan E. Marker, "Perceptions of Drug Education Programs in Selected Oklahoma Schools," Dissertation Abstracts International 39 (January 1979) : 4069-A.